

Kort om de mest kända egyptiska gudarna

Amun (Amon) – ”Den förborgade”. En huvudgud från Thebe där han var skaparguden, eller gudarnas konung. Dyrkas i det gigantiska Karnaktemplet. Avbildas i människogestalt, ibland blåsfärgad för att visa att han är osynlig. Han är rymdens och tomrummets gud. Gift med Mut och har sonen Khonsu. Slogs ihop med Ra och blev Amun-Ra, som har stor fjädrar på huvudet. Då är han gift med Amunet, eller Mut.

Anubis – En schakalhövdad gud, som ibland avbildas som en sittande schakal eller hund. Herre över balsameringskonsten. Hans bild finns nästan alltid på sigillen till de viktigare gravarna och vaktar alltså dessa och dödsriket. Brukar tillsammans med Osiris som de främsta i dödsriket. Son till Osiris och Neftys.

Apis – Helig tjur som är jordiska manifestationen av Ptah i Memfis. Den var vit med någon svart figur på sig (stjärna i pannan, gam p åryggen eller så), och kunde förmedla Ptah till människorna. Också fruktbargud och bär de döda till dödsriket. Apistjurarna balsamerades och man har hittat massor av sådana mumier.

Apofis – Jätteormen som är kaoset som slåss mot Ra om natten. Kunde ge onda ögat.

Aton – Solskivan som dyrkades som nästan den enda guden av Aknaton och faraonerna runt honom (Tutankaton, som blev Tutankamon). Alltid tyst och utan annan form.

Atum – En manlig skapargud som var tvåkönad och skapade världen genom att ha sex med sin hand. Beskyddare av de döda på deras färd genom underjorden.

Bastet – Modergudinna, glädjens gudinna och dotter till Ra. Avbildas som en katt eller kvinna med katthuvud.

Bes – En dvärg som är sexualitetsgud och beskyddar havande kvinnor, speciellt den blivande farao. Skapar barnen på sin drejskiva.

Geb – Jordguden och gift med sin syster himmelsgudinnan Nut. Domare i den klassiska striden mellan Seth och Horus. Avbildas ibland med stånd med Nut böjd över sig. Egypterna trodde alltså inte på ”moder jord”, utan en manlig jord. Kallas ibland den stora kacklaren och var den gås som la ägget varur solen föddes.

Hapi – Den översvämmande, livgivande Nilens guden som är en välgödd man med stora hängande bröst.

Hathor – Kon som var kärlekens, dansen, musiken och sexualitets gudinna. ”Damen i Sykomeren” Kunde också vara otroligt destruktiv och äta upp alla jordens människor. Dyrkades i Dendera. Gift med Horus och dotter till Ra. Eftersom Horus representeras av den levande farao, är Hathor hans mor. Avbildas ibland som kvinna med kohorn, kvinna med kohuvud eller bara som en ko.

Horus – falkguden. ”Den avlägsne”. Han som seglar i himlen, eller är himlen och vakar över allt. Son till Isis och Osiris och representeras på jorden av den regerande farao, varpå farao grundar sin makt och legitimitet. Osiris dödades av Seth, som var Horus farbror och Horus bekämpar därför Seth i en utdragen, men häftig strid. I en av sina kamper förlorar Horus sitt vänstra öga, men får tillbaka det genom Hathors helande mjölk. Horusögat (wedjet) är sedan en symbol för tillfrisknande och läkekonst. Hans högra öga är solen och det vänstra månen.

Isis – Fru till Osiris och mor till Horus. Det var hon som samlade ihop Osiris styckade kropp, och med Thots hjälp gav den livet tillbaka så att hon kunde ha sex med Osiris och få Horus. Dyrkades långt in på 500-talet i Philae och är troligen förebilden för madonnan med barnet. På hennes huvud är en tron. Hon ses också som den regerande faraos mor. När förknippad med Hathor och avbildas ibland också med kohorn och solskiva.

Kheperi – Skapargud som avbildas som en skarabé. Rullar upp solen, som en dyngboll, på himlen varje morgon. Associeras med Atum. Solen slukas varje kväll av himmelsgudinnan Nut, som föder den varje morgon och då rullar dyngbaggen upp solen på himlen igen. Skarabén skyddar också hjärtat.

Khnum - Gumsguden och har hand om potensen och den fruktbarghetsaspekten. En skapargud som drejar fram människorna.

Maat – Sanningens och rättfärdighetens gudinna. Den gudomliga ordningen. Hon avbildas som en fjäder, eller kvinna med strutsfjäder, och när den döde provas i dödsriket vägs hjärtat i förhållande till en fjäder. Maats fjäder.

Min – Fruktbarhetsgud som ser ut som Amun, förutom jättestånd, bara en arm och ett ben. En av de äldsta gudarna.

Nut – himmelsgudinnan och dotter till syskonparet Shu (luften) och Tefnut (fuktigheten) och gift med sin bror Geb (jorden). Förnyar solen varje dag. Brukar avbildas i jätteformat över hela världen i gravarna, eller inuti kistlocken.

Osiris – En av de äldsta och viktigaste gudarna. Den förste kungen i världen, en god härskare som mördades och styckades i 14 delar av Seth. Återskapades kort av sin fru Isis. Regerade därefter i dödsriket / Orions konstellation. Varje död farao förenas med Osiris och sonen med Osiris son Horus. Avbildas som en mumie med härskarsakerna piska och herdestav. Har också hand om Nilens översvämningar och är återuppståndelsens gud.

Ptah – En mumieformad skapargud från Memfis. Hans helgedom Hatka-ptah har feltolkats och blivit Egypten.

Ra – Solens gud och landets första centrala gud. Nära förknippad med Aton.

Sekhmet – Lejongudinnan som är gift med Ptah och är krigets gudinna. Går ihop med Bastet och Hathor ibland. Dotter till Ra.

Sfinx – En gudomlig inkarnation på jorden. Guden hade fruktansvärd kraft och avbildades därför med lejonkropp.

Sobek – Krokodilguden som också kan avbildas som en krokodilhövdad man. Är en solgud, eftersom krokodilen gapar på morgonen (hälsar solen). Även en läkagud, eftersom krokodilavföring dödar bakterier. Samansmälte med Amun.

Seth – Får ofta vara ondskans gud, men är från början öknens och styrkans gud. Har åsna eller monsterhuvud. I gamla riket var han helt ok, men fick hela tiden sämre rykte. Gift med sin syster Neftys. Under kampen mot Horus antog han många former, som var destruktiva, bland annat vildgalt och flodhäst. Skyddar solbåten i underjorden mot monster.

Thot – Vishetens gud som avbildas som ibis eller ibishövdad, eller som babian. Gudarnas sekreterare och chef för tideräkningen. För protokoll vid yttersta domen och får då hjälp av skrivkonstens gudinna Seschat. Magins gud.